

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld), 19 mei 1950

Voor Hirschfeld persoonlijk, afkomstig van Van Maarseveen, mede van Drees en Blom.

Ik moge beginnen met onze waardering uit te spreken voor de intense activiteit, die gij dadelijk na Uw terugkeer in Indonesië wederom ontwikkeld hebt. Deze waardering mag ons echter niet verhinderen de gemaakte afspraak nopens Uw vervanging op 1 Augustus a.s. na te komen. Onze waardering is dus zuiver en onbaatzuchtig .

Naar aanleiding van Uw 67 is hier de gedachte gerezen, of aan de door U ontworpen verklaring nopens de afstoting van de rebellerende KNIL-militairen op Ambon, welke verklaring op zichzelf onze goedkeuring heeft, nog geen poging zou kunnen voorafgaan om de toestand te Ambon zonder bloedvergieten te redresseren. Alhier is een idee gerezen, dat gij, indien gij daarvan kans van slagen verwacht, zoudt kunnen bespreken met de RIS-Regering. De idee bestaat hierin, dat de Nederlandse Regering Hare Majesteit de Koningin zou verzoeken een oproep te richten tot de KNIL-militairen die onder Nederlands commando stonden, om hun militaire plichten, die zij verzaakt hebben, alsnog te vervullen en zich te richten naar de orders van de Nederlandse Legercommandant. Wil deze oproep kans van slagen hebben, dan zou aan de rebellerende KNIL-militairen de weg terug moeten geopend worden. Dit zou kunnen geschieden door een oproep van President Sukarno aan de bevolking van Ambon, inhoudende, dat, wanneer de orde in Ambon en omgeving hersteld wordt, een streep door het gebeurde zal worden gehaald en dus een algemene amnestie aan alle betrokkenen zal worden verleend, terwijl aan het betrokken gebiedsdeel de verwezenlijking van het zelfbeschikbeschikkingsrecht of althans een ruime lokale autonomie wordt gegarandeerd. Indien aldus door samenwerking van de hoogste gezagsdragers in Indonesië en Nederland een vreedzaam slot zou kunnen worden bereikt, zou naar ons inzicht ook het moreel prestige van de RIS-Regering in de wereldopinie stijgen en o.i. een gelukkige oplossing ook voor deze moeilijkheid van de overgangstijd worden gevonden.

Het spreekt vanzelf , dat wij Hare Majesteit en President Sukarno niet mogen blootstellen aan een ehec. Daarom zou tevoren een officieuze missie naar Ambon moeten gaan om op discrete wijze zekerheid te krijgen, dat een eventuele oproep van beide staatshoofden zal beantwoord worden.

Indien de RIS-Regering voor dit plan gevoelt, zullen wij onzerzijds Hare Majesteit verzoeken om Hare medewerking tot realisering van dit idee te geven, terwijl de RIS-Regering hetzelfde dan zou kunnen doen ten opzichte van President Sukarno.

Uiteraard is het bovenstaande idee voor amendering vatbaar. Wel moet in het oog gehouden worden, dat Hare Majesteit zich niet mag mengen in interne aangelegenheden van Indonesië en zich dus alleen kan wenden tot de KNIL-militairen, die formeel nog onder Nederlands gezag staan.

Op de overige inhoud van Uw telegrammen kom ik afzonderlijk terug.